

Lieta C-649/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 3. septembris

Iesniedzējtiesa:

Spetsializiran nakazatelen sad (Specializētā krimināltiesā,
Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 20. augusts

Kriminālprocess pret:

IR

Pamatlietas priekšmets

Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūra kriminālvajāšanas veikšanai

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību normu interpretācija un spēkā esamības pārbaude; LESD
267. pants

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai apsūdzētās personas tiesības saskaņā ar Direktīvas 2012/13 4. pantu (it īpaši tiesības saskaņā ar 4. panta 3. punktu), saskaņā ar 6. panta 2. punktu un saskaņā ar 7. panta 1. punktu ir spēkā arī attiecībā uz apsūdzētu personu, kas ir apcietināta, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi?
- 2) Ja atbilde uz šo ir apstiprinoša: vai Pamatlēmuma 2002/584 8. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļautas izmaiņas Eiropas apcietināšanas ordera saturā attiecībā uz pielikumā norādīto veidlapu, it īpaši jauna teksta iekļaušana šajā veidlapā saistībā ar pieprasītās personas tiesībām

- izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādēs apstrīdēt valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu un Eiropas apcietināšanas orderi?
- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzīga: vai tas atbilst Pamatlēmuma 2002/584/TI 12. apsvērumam, 1. panta 3. punktam, Direktīvas 2012/13/ES 4. pantam, 6. panta 2. punktam un 7. panta 1. punktam un Hartas 6. un 47. pantam, ja Eiropas apcietināšanas orderis tiek izsniegts, stingri ievērojot veidlapu atbilstoši pielikumam (t.i., neinformējot pieprasīto personu par tās tiesībām izsniegšanas tiesu iestādē), un izsniegšanas tiesu iestāde pēc tam, kad tā uzzina par personas apcietināšanu, nekavējoties to informē par tai paredzētajām tiesībām un nosūta tai attiecīgos dokumentus?
  - 4) Vai tad, ja nepastāv neviens cits tiesisks līdzeklis, lai nodrošinātu tādas personas tiesības, kas apcietināta, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, saskaņā ar Direktīvas 2012/13/ES 4. pantu, it īpaši tiesības saskaņā ar 4. panta 3. punktu, saskaņā ar 6. panta 2. punktu un saskaņā ar 7. panta 1. punktu, Pamatlēmums 2002/584 ir spēkā esošs?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un judikatūra

Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV 2012, L 142, 1. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/41/ES par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās (OV 2014, L 130, 1. lpp.)

Eiropas Savienības Pamattiesību harta (OV 2012, C 326, 391. lpp.)

Eiropas Savienības Tiesas spriedumi, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27), 2018. gada 25. jūlijs, *AY* (C-268/17, EU:C:2018:602), 2018. gada 6. decembris, *IK* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991), un 2019. gada 27. maijs, *OG* un *PI* (C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), un *PF* (C-509/18, EU:C:2019:457); ģenerālvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumi lietā *Gavanozov* (C-324/17, EU:C:2019:312)

Atbilstošās valsts tiesību normas

Zakon za ekstraditsiata i evropeyiskata zapoved za arest (Likums par izdošanu un Eiropas apcietināšanas orderi, Bulgārija), 37. pants

Nakazatelno–protsesualen kodeks (Kriminālprocesa kodekss, Bulgārija, turpmāk tekstā – “NPK”), 55., 65., 269. un 270. pants

Zakon za ministerstvoto na vatreshnite raboti (Likums par Iekšlietu ministriju, Bulgārija, turpmāk tekstā – “ZMVR”), 72.–74. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Pret IR tika izvirzīta apsūdzība par dalību noziedzīgā organizācijā, kas ar mērķi veikt piesavināšanos lielā apmērā pāri valsts robežai pārveda akcīzes preces bez akcīzes markām (turpmāk tekstā – “nodokļa markas”), un par līdzdalību akcīzes preču bez akcīzes markām glabāšanā. Par abiem noziedzīgiem nodarījumiem sods ir brīvības atņemšana uz laiku līdz desmit vai līdz astoņiem gadiem.
- 2 Tiesas procesa uzsākšanas brīdī 2017. gada 24. februārī IR bija atstājis savu dzīvesvietas adresi. Tiesas mēģinājumi noteikt viņa atrašanās vietu bija neveiksmīgi. Viņam tika iecelts advokāts. Ar 2017. gada 10. aprīļa lēmumu, kas 2017. gada 19. aprīlī tika apstiprināts otrajā instancē, iesniedzējtiesa IR noteica piemērot [drošības] līdzekli “apcietinājums” (šis akts ir valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu). Šajā tiesvedībā IR personīgi nepiedalījās; viņu aizstāvēja viņam ieceltais advokāts.
- 3 2017. gada 25. maijā iesniedzējtiesa attiecībā uz IR izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi. Tajā bija norādīts, ka valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu esot ticis pieņemts bez IR klātbūtnes (D nodaļa, 2. punkts) un ka valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu IR tikšot izsniegts personīgi viņa nodošanas laikā pēc Eiropas apcietināšanas ordera izpildes, viņš tikšot informēts par savām tiesībām un varēšot apstrīdēt lēmumu, turklāt saistībā ar minēto viņam tikšot izskaidrotas pieejamās iespējas (D nodaļa, 3.4. punkts). Turklāt tika norādīts, ka viņš tikai pēc savas nodošanas Bulgārijas iestādēm varēs apstrīdēt savu ieslodzījumu (pirmstiesas apcietinājumu) (D nodaļa, 4. punkts).
- 4 Līdz šim IR nav atrasts un nav apcietināts.
- 5 Nav informācijas, ka IR ir informēts par to, ka pret viņu ierosinātais kriminālprocess tiek izskatīts tiesā, ka gan Bulgārijas teritorijā, gan Eiropas Savienībā pastāv tiesību akts par viņa apcietināšanu un ka viņa aizstāvību nodrošina iecelts advokāts, un kāda ir ar šo advokātu saistītā informācija.
- 6 Ņemot vērā Direktīvu 2012/13 un Eiropas Savienības Tiesas jauno judikatūru lietā OG un PI (C-508/18) un lietā PF (C-509/18), kā arī ģenerāladvokāta secinājumus lietā *Gavanozov* (C-324/17), iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai Eiropas apcietināšanas orderis, kas izsniegts šādā veidā, atbilst Savienības tiesību aktiem, ciktāl ar to netiek nodrošināta pietiekama IR tiesiskā aizsardzība. Konkrētāk, ar to viņam netiek sniegta nekāda faktiskā iespēja uzreiz pēc apcietināšanas izpildes dalībvalstī izsniegšanas dalībvalstī pieprasīt valsts lēmuma par apcietinājuma

piemērošanu un Eiropas apcietināšanas ordera (iesniedzējtiesā) atcelšanu. To viņš var darīt tikai pēc savas nodošanas Eiropas apcietināšanas ordera izpildes ietvaros.

- 7 Tādēļ iesniedzējtiesa ir atcēlusi izsniegto Eiropas apcietināšanas orderi un ir pieņēmusi lēmumu izsniegt jaunu Eiropas apcietināšanas orderi, kas tiks sagatavots tā vai kuram būs pievienoti tādi dokumenti (informācija par tiesībām un dokumentu attiecībā uz [lēmuma par] apcietinājuma piemērošanu kopijas), ka tiks nodrošinātas Direktīvā 2012/13 noteiktās tiesības. Tomēr šajā nolūkā tai ir nepieciešami Eiropas Savienības Tiesas norādījumi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība

- 8 IR, pamatojoties uz izsniegto Eiropas apcietināšanas orderi, nav ticis apcietināts un arī nevar tikt apcietināts nākotnē, jo apcietināšanas orderis ir ticis atcelts. Tomēr jautājumi nav hipotētiski.
- 9 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mērķis ir noteikt, vai Savienības tiesību aktiem atbilst tas, ka atkārtoti tiek izsniegts apcietināšanas orderis ar to pašu saturu, vai arī ir jāizsniedz jauns Eiropas apcietināšanas orderis ar citu saturu, proti, ar tādu, ar ko tiek nodrošinātas IR tiesības, vai arī Direktīvā 2012/13 noteiktās IR tiesības ir jānodrošina citādā veidā.
- 10 Iesniedzējtiesa uzskata, ka nav pareizi nogaidīt līdz IR apcietināšanai citā dalībvalstī un tikai tad uzdot šos jautājumus, jo tādā gadījumā viņa tiesības tiktu neatgriezeniski ietekmētas. Turklāt iesniedzējtiesa tiktu informēta tikai tad, kad IR tiktu nodots. Tomēr šajā brīdī apcietināšana balstītos tikai uz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, tādējādi prejudiciālie jautājumi vairs nebūtu aktuāli.
- 11 Ja ar Savienības tiesību aktiem Savienības pilsonim nodrošinātās tiesības varētu tikt pārkāptas ar valsts tiesu iestādes aktu, prejudiciālais jautājums ir jāuzdod pirms minētā akta pieņemšanas, nevis pēc tā pieņemšanas, arī tāpēc, ka negatīvajām sekām ir neatgriezenisks raksturs. Šādi ir jāsaprot Tiesas 2018. gada 6. decembra sprieduma, IK (C-551/18) 66. punkts, kurā Tiesa ir norādījusi, ka “attiecībā uz procedūru saistībā ar Eiropas apcietināšanas orderi, personas, kuras nodošana tiek pieprasīta, tiesību ievērošanas nodrošināšana vispirms ir izsniegšanas dalībvalsts atbildība”. Tāpat Tiesa jau ir nospriedusi citā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā attiecībā uz iesniedzējtiesas šaubām par to, vai izsniegtais apcietināšanas orderis esot jāatsauc (Tiesas spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, C-268/17, 26.–29. punkts); atšķirība no pašreizējās tiesvedības ir iesniedzējtiesas lēmumā vispirms atcelt Eiropas apcietināšanas orderi un pēc tam iesniegt savus jautājumus, lai varētu izsniegt jaunu, taču tad noteikti likumīgu, apcietināšanas orderi.

Par pirmo jautājumu

- 12 No Direktīvas 2012/13 formulējuma viennozīmīgi neizriet, vai personai, kura tiek apcietināta citā dalībvalstī, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, ir tiesības, kas noteiktas Direktīvas 2012/13 4. pantā, it īpaši 4. panta 3. punktā noteiktās tiesības, kuras pēc savas būtības ir piemērojamas izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādēs. No vienas puses, 4. pantā ir noteikts, ka tas attiecas uz visām apsūdzētajām personām, kuras tiek apcietinātas, neprecizējot, vai tas ir izdarīts, pamatojoties uz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu vai Eiropas apcietināšanas orderi, un tādēļ, pamatojoties uz šo kritēriju, nav iemesls atšķirīgai attieksmei. No otras puses, 5. pantā ir paredzētas citas aizturēto vai apcietināto personu tiesības, kas ir tieši saistītas ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi un ir piemērojamas tikai izpildes dalībvalstī. Atšķirība tiesībās, kas noteiktas 4. pantā un 5. pantā, izriet arī no abu veidlapu (paziņojums par tiesībām, I pielikums un II pielikums) satura: tās ir tikai daļēji identiskas. Tādēļ rodas jautājums, vai personai, kas aizturēta vai apcietināta, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, ir visas tiesības, kas noteiktas Direktīvas 2012/13 4. pantā, it īpaši 4. panta 3. punktā noteiktās tiesības, un tiesības, kas noteiktas 5. pantā, vai arī personai ir tikai 5. pantā noteiktās tiesības, bet ne 4. pantā noteiktās tiesības.
- 13 Šis jautājums rodas, ņemot vērā Direktīvas 2012/13 4. panta 2. punktu, kurā ir paredzēts, ka apcietinātajai apsūdzētajai personai ir visas 3. pantā paredzētās tiesības, kā arī papildu tiesības saskaņā ar 4. pantu. Šāds formulējums nav iekļauts 5. pantā.
- 14 Turklāt šāds jautājums rodas saistībā ar Direktīvas 2012/13 30. apsvēruma formulējumu. Pirmajā teikumā ir norādīts, ka tiesības apcietināšanas gadījumā attiecas arī uz personām, kas tiek apcietinātas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi. No tā varētu secināt, ka uz tām pilnā apmērā attiecas 4. pantā noteiktās tiesības. Vienlaicīgi šajā pirmajā teikumā tiek norādīts, ka šīs tiesības būtu jāpiemēro *mutatis mutandis* (pēc analogijas), t.i., nepastāv pilnīga atbilstība. Turklāt otrajā teikumā ir noteikts, ka to personu tiesības, kuras apcietinātas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, ir uzskaitītas II pielikumā. No tā var secināt, ka šīm apcietinātajām personām ir tikai II pielikumā, bet ne I pielikumā noteiktās tiesības.
- 15 Attiecīgais jautājums rodas arī saistībā ar Direktīvas 2012/13 6. panta 2. punktu, kā arī 7. panta 1. punktu. Konkrēti: ja persona ir aizturēta vai apcietināta, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, vai tad būtu jāpieņem, ka personai tiesības nekavējoties saņemt informāciju par aizturēšanas vai apcietinājuma iemesliem, kā arī tiesības saņemt visus dokumentus, kas ir būtiski aizturēšanas vai apcietināšanas apstrīdēšanai, ir tikai pēc nodošanas izsniegšanas dalībvalstij – pēc Eiropas apcietināšanas ordera izpildes?
- 16 Svarīgs arguments par labu šo jautājumu iesniegšanai ir atbilstošu grozījumu trūkums Pamatlēmumā 2002/584, kas nodrošinātu to, ka šis pamatlēmums atbilst tiesībām, kuras uz Eiropas apcietināšanas ordera pamata aizturētām vai

apcietinātām personām tiek nodrošinātas nesēn pieņemtajā Direktīvā 2012/13. Attiecīgu grozījumu trūkums liecina par to, ka ar Direktīvu 2012/13 personām, kas apcietinātas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, netiek nodrošinātas nekādas jaunas tiesības, kādas tiem jau nebūtu bijušas ar Pamatlēmumu 2002/584.

- 17 Tāpat ir jāņem vērā līdzvērtības princips, saskaņā ar ko attieksme pret personu, uz kuru attiecas Savienības tiesību aktu piemērošana, nedrīkst būt mazāk labvēlīga kā līdzvērtīgā tīri valsts iekšējā situācijā. Šajā ziņā Direktīvas 2012/13 5. pants nedrīkstētu tikt interpretēts tādējādi, ka ar to, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, apsūdzētajai personai tiek liegtas 4. pantā noteiktās tiesības, kuras apsūdzētajai personai būtu saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kuras tā varētu izmantot, ja tā, pamatojoties uz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, tiktu apcietināta valsts teritorijā. Tas attiecas arī uz tiesībām, kas noteiktas Direktīvas 2012/13 6. panta 2. punktā un 7. panta 1. punktā: valsts līmeņa situācijā šīs tiesības personai būtu bijušas uzreiz pēc tās apcietināšanas, savukārt Eiropas apcietināšanas ordera izpildes gadījumā tikai pēc nodošanas izsniegšanas dalībvalstij. Būtu pret personu identiskā valsts iekšējā situācijā (proti, apcietināšanas gadījumā valsts teritorijā) būtu šāda attieksme: tā tiktu informēta par tiesībām, kas tai kā apcietinātai personai ir papildus tās tiesībām kā apsūdzētajai personai (*NPK* 5. pants un *ZMVR* 72.–74. pants). It īpaši tā tiktu informēta par lēmumu par apcietinājuma piemērošanu un saņemtu tā kopiju; tā tiktu informēta par tiesībām apstrīdēt apcietināšanu un par tiesībām piekļūt visiem lietas materiāliem saistībā ar šo apstrīdēšanu. Tai būtu tiešs kontakts ar savu advokātu, tostarp gadījumos, kad tas ir valsts iecelts advokāts. Turklāt tiesa identiskajā valsts iekšējā situācijā pēc savas iniciatīvas nosūtītu apsūdzības raksta kopiju, kurā sīki ir aprakstīts nodarījums, kas ir apsūdzības priekšmets, kā arī lēmumu par lietas izskatīšanas datumu, kurā sīki norādītas tiesības tiesas procesa laikā. Tādējādi apcietinātā persona, kas būtu informēta par savām tiesībām un pārzinātu apcietināšanas tiesiskos un faktiskos apstākļus, apcietināšanu nekavējoties varētu apstrīdēt tiesā (*ZMVR* 72. panta 4. punkts; *NPK* 65. un 270. pants).

Par otro jautājumu

- 18 Ja no atbildes uz pirmo jautājumu izrietētu, ka personai, kas ir aizturēta vai apcietināta citā dalībvalstī, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, ir visas tiesības, kādas tai būtu, ja tā tiktu apcietināta valsts teritorijā, pamatojoties uz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, iesniedzējtiesai ir pienākums radīt nepieciešamos nosacījumus šo tiesību faktiskai un efektīvai īstenošanai. Tāpēc vislabāk būtu personu informēt jau apcietināšanas brīdī, izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi (Pamatlēmuma 2002/584 11. panta 1. punkts). Citiem vārdiem sakot, vispiemērotāk būtu, ja tās kā apcietinātās personas tiesības tiktu norādītas Eiropas apcietināšanas orderī.
- 19 Tādēļ ar otro jautājumu tiek lūgta Pamatlēmuma 2002/584 8. panta interpretācija, it īpaši tiek jautāts, vai to var interpretēt tādējādi, ka ar to tiek pieļautas izmaiņas

Eiropas apcietināšanas ordera saturā, konkrēti, jauna teksta iekļaušana (piemēram, punktā “F”) par apcietinātās personas tiesībām izsniegšanas dalībvalsts tiesās, it īpaši attiecībā uz to izsniegto valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu un Eiropas apcietināšanas orderu apstrīdēšanu (Direktīvas 2012/13 4. panta 3. punkts).

- 20 Šādas teksta daļas esamība Eiropas apcietināšanas orderī nodrošinātu apcietinātās personas tiesības un tai (ciktāl tas iespējams) būtu tāda situācija, it kā tā tiktu apcietināta valsts teritorijā, pamatojoties uz valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu.
- 21 Šis juridiskais risinājums varētu izraisīt iebildumus.
- 22 Pamatlēmuma 2002/584 mērķis ir izveidot vienotu juridisko instrumentu, kas attiecas tikai uz Savienības tiesību jautājumu – Eiropas apcietināšanas orderi. Nepastāv atšķirības valstīs, kas pamatotu atšķirīgu veidlapu ieviešanu saskaņā ar Direktīvas 2012/13 4. panta 4. punkta otro teikumu un 5. panta 2. punkta otro teikumu. Tādēļ jaunas informācijas iekļaušana Eiropas apcietināšanas ordera veidlapā, izņemot 8. panta 1. punktā noteikto informāciju un pat izņemot pašā pamatlēmumā paredzēto informāciju (it īpaši informāciju atbilstoši Direktīvai 2012/13), nozīmētu, ka Eiropas apcietināšanas orderim tiktu radītas atšķirīgas valsts veidlapas atkarībā no apcietināto personu tiesību īpatnībām valstī. Tas ir pretrunā Eiropas apcietināšanas ordera kā vienota juridiska instrumenta mērķim nodot personu kriminālprocesa vajadzībām. Šajā ziņā Rokasgrāmatas par to, kā izsniegt un izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi (Eiropas Komisijas 2017. gada 28. septembra paziņojums, C [2017] 6389), ievada 1.3. punktā “EAO veidlapa” ir noteikts: “Jaizmanto vienīgi šī veidlapa, un to nedrīkst mainīt”.
- 23 Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegšanas tiesu iestādes paziņojums izpildes tiesu iestādei. Tādēļ tā saturs ir vērsts uz kritēriju noteikšanu pieprasītās personas nodošanai. Savukārt paziņojums par apcietinātās personas tiesībām saskaņā ar Direktīvas 2012/13 4. pantu ir valsts tiesu iestādes paziņojums pieprasītajai personai. Šis paziņojums, kā arī sniedzamā informācija saskaņā ar Direktīvas 2012/13 6. panta 2. punktu un 7. panta 1. punktu neattiecas uz Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Tādēļ Eiropas apcietināšanas ordera formulējumā tam nav vietas.

Par trešo jautājumu

- 24 Ja Tiesa uz pirmo jautājumu atbildētu apstiprinoši un uz otro jautājumu noraidoši, tad iesniedzējtiesai ir jākonstatē, vai nav citu tiesisku līdzekļu, lai nodrošinātu, ka IR Direktīvā 2012/13 noteiktās tiesības uzreiz pēc apcietināšanas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, citā dalībvalstī var īstenot tieši un efektīvi. Tas nozīmē, ka IR nekavējoties pēc viņa apcietināšanas (vai iespējami drīz pēc tās) ir jāinformē par viņa tiesībām saskaņā ar Direktīvas 2012/13 4. pantu, it īpaši saskaņā ar 4. panta 3. punktu, par apcietināšanas iemesliem saskaņā ar 6. panta 2. punktu un par piekļuvi dokumentiem saskaņā ar 7. panta 1. punktu.

- 25 Salīdzinoši efektīvs juridisks risinājums būtu tāds, ka iesniedzējtiesa, tiklīdz tā uzzina par IR apcietināšanu citā dalībvalstī, IR nekavējoties nosūta paziņojumu par tiesībām apcietināšanas gadījumā, kā arī valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu kopiju un pierādījumus, kas to pamato, viņu informē attiecībā uz tā aizstāvja informāciju, un attiecīgā gadījumā, pamatojoties uz viņa iesniegumu, nosūta citu lietas materiālu kopijas. Šāda dokumentu izsniegšana varētu notikt, izmantojot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu saskaņā ar Konvencijas par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās 5. panta noteikumu.
- 26 Šis juridiskais risinājums ir tikai daļēji efektīvs šādu apstākļu dēļ.
- 27 Pirmkārt, Pamatlēmumā 2002/584 nav paredzēts pienākums izpildes dalībvalstij informēt izsniegšanas dalībvalsti par pieprasītās personas apcietināšanu. Šāda informēšana var notikt nejauši, informējot par citiem apstākļiem, piemēram, nepietiekamas informācijas gadījumā (15. panta 2. punkts) vai procedūras kavēšanās gadījumā (17. panta 4. punkts). Šī iemesla dēļ izsniegšanas tiesu iestādei būtu apzināti jāpieļauj kļūda vai nepilnība Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanā, lai nodrošinātu, ka izpildes tiesu iestāde pēc pieprasītās personas apcietināšanas to nekavējoties informē saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 2. punkta noteikumu. Tīšs pārkāpums (kļūdaina Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšana) nedrīkst būt priekšnoteikums pieprasītās personas tiesību nodrošināšanai. Turklāt saskaņā ar 15. panta 3. punktu informācijas nosūtīšana ir izņēmums, nevis parastā prakse (Tiesas spriedums, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski*, C-367/16, 61. punkts).
- 28 Otrkārt, sarakste starp izpildes un izsniegšanas tiesu iestādēm prasa laiku – parasti dažas dienas; šajā laikā apcietinātajai personai tiktu liegtas Direktīvā 2012/13 noteiktās tiesības. Tas būtu pretrunā Pamatlēmuma 2002/584 12. apsvērumā un 1. pantā nostiprinātajam pienākumam ievērot šīs personas tiesības. Šāda kavēšanās būtu pretrunā pienākumam nodrošināt apcietinātās personas personisko drošību saskaņā ar Hartas 6. pantu. Prasība noteikt saprātīgu termiņu, lai izskatītu tās iespējamo sūdzību, tiktu pārkāpta, jo jau tikai šīs sūdzības iesniegšana apcietinātās personas novēlotās informēšanas par tās tiesībām dēļ un dokumentu novēlotās nosūtīšanas dēļ, kas ir kā pamats tās aizstāvībai, tiktu nevajadzīgi aizkavēta. Šāda kavēšanās būtu pretrunā līdzvērtības principam, jo pret personu, kas apcietināta, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, būtu būtiski mazāk labvēlīga attieksme nekā pret personu, kas apcietināta tikai tīri valsts iekšējā situācijā.

Par ceturto jautājumu

- 29 Apstiprinoša atbilde uz otro vai trešo jautājumu neradītu pietiekami efektīvu nodrošinājumu, jo tā tikai dotu iespēju izsniegšanas tiesu iestādēm papildināt Eiropas apcietināšanas ordera formulējumu un informēt apcietināto personu par tās tiesībām pēc apcietināšanas. Pastāvētu tikai iespēja, bet ne pienākums.
- 30 Vienlaikus šajā ziņā ir nepieciešams saistošs pienākums.

- 31 Līdzīgs pienākums ir skaidri noteikts attiecībā uz Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izsniegšanu Direktīvas 2014/41 14. pantā. Tā kā to personu, uz kurām attiecas Eiropas izmeklēšanas rīkojums, tiesības tiek ierobežotas mazākā mērā, nekā to personu tiesības, kas ir aizturētas vai apcietinātas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, ir nepieņemami, ka Savienības tiesību aktos ir paredzēti tiesiski līdzekļi tikai pirmajām minētajām personām, bet ne pēdējām minētajām personām.
- 32 Ja nepastāv neviens vai pastāv vairāki juridiski risinājumi, kas kopumā nodrošina personas, kas apcietināta, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, pienācīgu Direktīvā 2012/13 noteiktu tiesību īstenošanu, ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 6. pantu, Hartas 6. un 47. pantu, kā arī Pamatlēmuma 2012/13 12. apsvērumu un 1. panta 3. punktu, rodas jautājums, vai ar Pamatlēmumu 2002/584 šādi izveidota sistēma ir spēkā, ciktāl ar to netiek nodrošinātas Direktīvā 2012/13 noteiktās tiesības.
- 33 Konkrētāk, jautājums ir par to, vai no neiespējamības personu, kas apcietināta, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, uzreiz apcietināšanas laikā izpildes dalībvalstī informēt par tās tiesībām saskaņā ar Direktīvas 2012/13 4. pantu, un darīt tai pieejamu nepieciešamo informāciju saskaņā ar 6. panta 2. punktu un 7. panta 1. punktu, izriet pienākuma ievērot pamattiesības pārkāpums.
- 34 Turklāt ir jāpārbauda, vai tas ir saderīgi ar tiesībām uz brīvību un drošību saskaņā ar Hartas 6. pantu un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību saskaņā ar Hartas 47. panta 1. punktu, ja apcietinātajai personai līdz lēmuma pieņemšanai par to, vai Eiropas apcietināšanas orderis tiek izpildīts vai izpilde tiek noraidīta, faktiski tiek liegta iespēja apstrīdēt apcietināšanu izsniegšanas dalībvalstī (gan valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu, gan Eiropas apcietināšanas ordera apstrīdēšana), vai arī tajā būtiski traucēta.
- 35 Visbeidzot rodas jautājums, vai šis Pamatlēmumā 2002/584 paredzētais mehānisms, ar ko netiek nodrošināta apcietinātās personas tiesību faktiskā īstenošana saskaņā ar Direktīvu 2012/13, un tāpēc apcietinātās personas tiesību aizstāvība izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādēs tiek apgrūtināta vai padarīta neiespējama, ir saderīgs ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru attiecībā uz šo aizstāvību tiesā. Tā Tiesas 2019. gada 27. maija sprieduma OG un PI (C-508/18) 70. punktā un attiecīgi tā paša datuma sprieduma PF (C-509/18) 48. punktā ir noteikts: “ka personai, attiecībā uz kuru ir ticis pieņemts minētais valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, ir bijušas visas garantijas saistībā ar šāda veida lēmumu pieņemšanu, tostarp garantijas, kas izriet no Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktā minētajām pamattiesībām un tiesību pamatprincipiem”. Ja apcietināšanas orderis ir izsniegts personas prombūtnē, būtiskā garantija būtu iespēja savlaicīgi apstrīdēt apcietināšanas likumību. Turklāt šo spriedumu 75. un attiecīgi 53. punktā ir noteikts, ka: “[...] ir jāpastāv iespējai celt prasību par lēmumu izsniegt šādu aresta orderi, [...], kura pilnībā atbilst efektīvai tiesu aizsardzībai tiesā raksturīgajām prasībām”. Lai gan 75. punktā runa ir par īpašu situāciju, prasība, lai būtu iespējams apstrīdēt izsniegto lēmumu par apcietinājuma

piemērošanu – šajā ziņā apstrīdēšana ir uzskatāma par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā – ir nepārprotama. Citiem vārdiem: jau Eiropas apcietināšanas ordera procedūras laikā pieprasītajai personai ir tiesības sevi aizstāvēt izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādēs, apstrīdot valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu un Eiropas apcietināšanas ordera likumību. Lai apcietinātā persona šīs juridiskās iespējas, ko atzinusi Eiropas Savienības Tiesa, faktiski varētu īstenot, ir nepieciešams, lai šai personai būtu Direktīvā 2012/13 noteiktās tiesības, un turklāt direktīvā minētajā brīdī – apcietināšanas brīdī.

Īpašs lūgums

- 36 Ja lūgums atzīt Pamatlēmumu 2002/584 par spēkā neesošu tiek apmierināts, iesniedzējtiesa lūdz Tiesu lemt par to, vai, ņemot vērā neizbēgamās grūtības, kas rastos izskatāmajās lietās par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi (Tiesas spriedums, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16, 56. punkts), nav nepieciešams noteikt pārejas periodu tiesisko seku saglabāšanai.